



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quando concurrunt bona spiritualia proximi cum nostris temporalibus vel
spiritualibus, §. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

eleemosynam communibus pauperibus sit, sub culpa mortali, an veniali? Respondeo: Cum pauperum communis miseria levis, ac tolerabilis esse soleat, auxilium aliquod denegare, si commodè afferri possit, & nulla negandi ratio adsit, videtur esse culpa tantum venialis. Porro hæc ipsa rogantibus pauperibus eleemosynam iusta negandi causa esse solet, si dives propositum habeat, illis dandi, loco, aut tempore commodiore, vel magis indigentibus, vel si superflua, quæ habet, ad alium pium usum conferre velit, ut Medina notavit q. 3. de Eleemosyna, §. videtur secundo. At verò, si abundans divitijs nulla rationabili excusatione motus, omnes à se mendicos, & pauperes inhumaniter repellat, is nimis inordinato divitiarum amore affectus, & Dei ac proximi charitate exutus, ideoque in malo statu versari videtur, juxta verbum Christi Matth. 6. *Non potestis Deo servire, & Mammonæ*; quamvis Confessarius absolutionem à peccatis diviti non facile negare debeat, quod communes pauperum miseras per eleemosynam sublevare monitus recuset: Tum quia de obligatione hac, an, & qualis sit, Doctores non conveniunt; tum quia semper dives aliquam causam in specie præfert, cur recuset. Hæc ille. lege Castropalaum, e qui notat duo: Primò, te non esse obligatum, inquirere egenum, ut illi subvenias; sufficit, si paratus sis, illi subvenire, cū ejus necessitatem certo moraliter scies. Secundò, hanc certitudinem necessitatis alterius non posse constare, nisi spectatis omnibus, prudentis arbitrio,

certum esse, ait ex Bontacina; tollitur enim patientis indigentiam, non esse sufficiens, quia facile in causa propria præsumi potest simulatio.

e Castrop. t. 1. tr. 6. de Charit. d. 2. p. 2. m. 3.

19. Quid amplius debeant Pastores & Beneficarij, vide infra, cum de dominio.

¶ Infr. lib. 8. tr. 1. c. 2. §. 3.

§. II.

Quando concurrunt bona spiritualia proximi cum nostris temporalibus, vel spiritualibus.

1. **P**otest proximus tripliciter indigere tuo auxilio in spiritualibus. Primò extreme, quod est solum, quando ille damnatur, te non auxiliante: ut si Infans certò moriturus esset sine Baptismo, quem tu solus conferre posses. Nam si alius sit, qui succurrere possit, ac velit, vel si adhuc te succurrente, non es certus moraliter, proximum esse salvandum, non est is certè dicendus extreme tuo auxilio indigere.

Secundò graviter; quod est, quando aliquod malum in spiritualibus grave proximus incurreret, à quo posset ex se, sed eum magno conatu effugere.

Tertiò leviter, quod est, quando cum parvo labore se à dicto malo posset quis liberare.

Necessitas salutis proximi nota extrema.

2. His declaratis, certum mihi, vel saltem

Saltem satis probabile est, extra necessitatem proximi extremam (nam si hæc existat, mox disputabimus) neminem, *a* qui non sit Pastor, cum periculo proprio vitæ, vel gravi iactura honoris, vel fortunarum, vel rerum spiritualium, teneri gravi, multo minus levi necessitati proximi privati succurrere in spiritualibus. Ratio est, quia nimis asperum, & contra Domini nostri suauitatem esset, urgere fidelem, ad amittendam vitam, vel cætera notabilia prædicta bona, ob necessitatem, à qua se ipse proximus, liberet cum magno conatu, liberare posset. Nam propterea ad meretricem, vel peccatorem convertendum non teneris, quia ipsi per se converti cum suo conatu possunt, addita Dei gratia, quæ præsto est semper. Adde, te non esse certum de eorum conversione. Adde, regulariter esse alios, qui eas conversiones procurant; Nam propterea duæ postremæ rationes, & præsertim incertitudo boni eventus, te excusant à profectioe ad Indos, vel Infideles convertendos.

a D. Th. S. Bonacin. *Suar. alijq.* quos citat sequiturq. *Castrop. t. 1. tr. 6. d. 1. de charit. p. 9. n. 9.*

3. Dixi autem primo (qui non sit Pastor.) Qui enim ex officio tenetur, is profectò non solum extremæ, sed etiam gravi necessitati subditorum occurrere, etiam cum suo vitæ periculo, debet, si moraliter sperat, necessitati occurrendum, nec alius sit, qui Pastoris subeat vices sufficienter; Id enim, officium & stipendium pactumque, implicite saltem cum subditis ini-

tum, ex Iustitia requirit. Hinc tempore pestis Parochus non potest suos deferere, nec officio in vitis subditis renunciare, nisi adfit æque idoneus, qui succedere velit; eundem tamen sub pœna peccati absterreo, ne propter necessitatem unius, morti se exponat, si ejus vita tota Respublica indigeat; nam si tunc se morti exponeret, faceret contra ordinem Charitatis, quæ unum vel alterum toti communitati debere postponi, merito dicitur.

4. Dixi secundo (necessitati proximi privati) nam in prædictis necessitatibus gravibus Reip. quemlibet teneri, cum vitæ periculo, eidem Reip. succurrere, docet Suarez, *b* idque ex ea ratione, quia probabile est, in Rep. graviter laborante adesse non paucos extremè, quoad salutem animæ periclitantes: Sed quia tunc tota ratio obligationis est ducta ex obligatione, quam quis habet cum propriæ vitæ iactura sublevare proximum extremè in spiritualibus indigentem, de qua re mox num. sequenti dicam, ideo idem hic decerne, quod mox decernemus,

b *Suar. d. 9. de cari. sec. 2. n. 4.*

Necessitas salutis proximi extrema.

5. Difficultas ergo jam est non exigua, an, existente extrema proximi necessitate, si nimirum certo proximus damnaretur, si tu succurras, teneris cum tuo temporalis vitæ discrimine succurrere? (temporalis, inquam, nam si tu damnareris, nec debere, nec posse, nimis est manifestum, lege nihilominus Ioannem Sanchez *c*)

B

Respon-

Respondeo ex communiore doctrina, teneri. juvat tamen, ut fecimus §. precedente num. 7. & 8. in simili, sic in præsentia eorundem duorum Doctorum placita hic, ad verbum describere.

c. Io. Sanc. d. 10. n. 9.

6 Castropalaus *d* sic habet. In extrema proximi necessitate debes non solum bona temporalia, sed etiam vitam expendere, si tibi spes est, fore profuturum. Sic cum D. Thoma *e* tradunt omnes ejus Expositores, Cajetanus, Bannez, Arag. Val. Torres, Lorca, Azor, Tolet. Coninch. Suar. Bonac. Ratio est, quia præceptum expendendi vitam propriam pro salute proximi, in aliquo casu obligat, alias super vacaneum esset; ergo ad minus obligare debet in casu extremæ necessitatis. Hæc ille.

d. Castrop. l. c. nu. 3. e D. Th. 2. 2. d. 26. ar. 5.

Quod autem in aliquo casu obliget, probaverat num. 2. tribus rationibus, Primò ex illo. *f. Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexerunt vos; At Christus dilexit nos, expendendo vitam pro salute nostra, ergo &c.* Secundò ex illo alio loco. *g. In hoc cognovimus Charitatem Dei, quia ille animam posuit pro nobis, & nos debemus pro fratribus animas ponere.* Quod expendens S. Augustinus *h* dixit: Temporalem vitam suam pro æterna proximi non dubitavit Christus amittere. Tertio, quia bona spiritualia, & maxime æterna, excellentiora, & Deo gratiora sunt quolibet temporali bono, etiam proprio, ergo ex charitate huic bono illa præferri debent.

f. Io. 14. g. Io. 1. c. 13. h. S. Aug. l. de mendacio.

7. Ex dictis infert primò Castrop. si scias, Petrum v. g. dormientem esse in mortali, & esse nunc occidendum, unde & damnandum, si potes eum defendere, omnino te debere, etiam cum tuæ vitæ periculo; debes tamen moraliter esse certus, postea esse à peccato liberandum, secus, non esset extrema necessitas, ut etiam nos diximus num. 1. Infert secundò, te obligari etiam sub vitæ periculo ad baptizandum Infantem, filium patris Christiani, si sit morti proximus, nec præter te, sit alius, qui possit illum baptizare; dicit (filium Christiani) nam si sit filius patris infidelis, qui repugnet, ex alio capite (ait) non obligaris, nempe ex eo, quod probabilis est sententia, quam sequi potes, filium non posse baptizari, parentibus repugnantibus. Infert tertio, si te Confessarium advocet peccator morti proximus, te obligari, etiam cum vitæ discrimine, illum audire, & absolvere, quando es moraliter certus, ipsum non esse elicitorum actum contritionis; quod evenire potest in rudibus: nam in bene cultis potes præsumere, eos scire necessitatem contritionis: quare si non eliciant, non esse in extrema necessitate: sicuti potes occidere aggressorem, & nosse ejus ictum tibi in gratia existenti mortem afferentem excipere, etiam si aggressor esset moriturus in mortali, quia cum possit ipse te non aggredi, & poenitere sui peccati, in extrema necessitate, pari modo, non est: Hæc & similia ex Castrop.

8. Iam

8. Iam vero Ioan Sanchez i contra-
trafic habet. Vnde credendum Soto
& Sà, censentibus, neminem cum pe-
riculo vitæ teneri, infantem baptiza-
re. Quod docet quoque Arevalo di-
cens, universos l communiter sic sen-
tire: alias foemina gravida constrieta
esset sectionem pati, ut filius baptiza-
retur. Et hanc esse probabilem, docet
Lopez. Et ad sectionem non teneti de-
cet Sà, Zambranus, Antonius Raguci-
us (licet id debeat fieri post ejus mor-
tem) D. Thomas, Suarez, Paludanus,
Sotus, Armilla, D. Antoninus, Ange-
lus, Gabriel, Manuale Hispalense; nec
tenetur scissionem pati, etiamsi dam-
nata esset ad mortem, ut notarunt Ga-
briel, Armilla, Sotus.

i Io. Sanchez, §. 10, nu. 9. I Nota: V-
niversos dicit, & tamen Castropal. modo
à nobis num. 6. adductus pro se dixit sta-
re omnes Expositores.

Nec adversatur D. Th. m. dicens,
obstrictos esse nos, plus proximi ani-
mam amore prosequi, quàm propri-
um corpus, idest, vitam. Nam intel-
ligi debet, quod quis amore suæ con-
servandæ vitæ, proximo non præstet
consilium patrandi scelus, sive quod
positive ad necem spiritualement ipsius
non concurrat, quia tunc amans vi-
tam corporalem, æternam perdit, pec-
cato depravati consilij intercedente:
at quod non omittat providere animæ
proximi, ob conservandam propriam
vitam, non affirmat D. Thomas; nisi
fortè in casu, quo pactum intercessisset,
de non omittenda cura animæ proxi-
mi, etiam cum periculo propriæ vi-

tæ; sicut devinctus esset, ratione pecu-
niæ acceptæ, prospicere vitæ corporali
proximi, etiam cum periculo amit-
tendi propriam: qua ratione Paro-
chos obnoxios reddi, Sacramenta mi-
nistrare suis ovibus, cum periculo vi-
tæ, præcipue poenitentia, cum ob id
decimas, & cætera percipiant emolu-
menta, censent Doctores; unde tene-
mur, ob propriam vitam conservan-
dam damnum spirituale proximo
non inferre, non autem illud expedi-
re, nisi intercedat conventio. Vnde
Doctores indistincte loquentes de ob-
ligatione diligendi vitam spiritualement
proximi, posthabita propria corpora-
li, sanè aberrant.

m D. Tho. 2. 2. q. 26. art. 5.

Hæc Ioannes Sanchez. Ex quibus
illationes modo num. 7. à Castropala-
o allatæ, qua ratione corruant, jam
vides.

9. Sed quomodo Io. Sanchez re-
spondere posset tribus illis argumen-
tis, quatenus contra se militant, qui-
bus usus est Castropalaus supra num.
6. exscriptus? Putarem, posse in hunc
modum: ad primum, illud, *sicut di-
lexi vos*, non indicare omnimodam si-
militudinem, sed aliquam, juxta mo-
rem Sacræ Scripturæ, *Estote perfecti,*
sicut Pater vester perfectus est &c. Præ-
terea Christus Dominus expendit vi-
tam, quamvis illa nostræ salutis non
fuiisset extremè necessaria; poterat e-
nim alijs vijs homines redimere. Cum
ergo nos nemo obliget in minus ne-
cessarijs, clarè patet (sicuti) non
esse

B 2

esse

esse intelligendum secundum omnem æquiparantiam.

10. Illud, si debemus animas pro fratribus ponere, notat convenientiam & consilium, non vero præceptum, ut expendentem verbum (*debet*) ex more Sacræ Scripturæ, alibi probavimus. *n* Quod si contendas, notari præceptum, dic, illud esse dumtaxat, ne proximus ad peccatum inducatur, non autem, ut à peccato abducatur, quæ est explicatio doctrinæ S. Thomæ, modo à Ioan. Sanchez allata,

n In Opusc. de Com. c. 1. §. 6. n. 52.

11. Ad tertium neganda est consequentia absolute, & quatenus facit contra præsentem doctrinam. Patet, quia argumentum nihil probat; posset enim quis sic arguere: Bona spiritualia, & maxime æterna, sunt Deo gratiora, quam quodlibet temporale, sed unus actus virtutis, sed secundus, & alij consequentes gradus Gratiæ sanctificantis, sed ipse primus, etiam quando peccator illum acquirere ex se, vel amicorum consilio, facili negotio (adjuvante semper Deo) posset, est gratior Deo &c. ergo ex Charitate, etiam in quocunque casu, vitam postponere pro bono quolibet spirituali proximi deberem, quod tamen nemo dixit. Concedenda solum igitur est Castropalao consequentia in casu inductionis ad peccatum, de quo jam constat, adesse præceptum, non vero abductionis ab ipso, de quo non constat, imo ne matrem obliges ad patientiam prædictam sectionem, constat, non adesse. Hæc in gratiam hujus posterioris sententiæ sint dicta satis, quam benigniorem, & hominum fragilitati

magis accommodam esse, inficiabitur nemo.

12. Ex opinione Castropalai sequitur, te omnes fortunas debere profunderi, ob extremam spiritualem necessitatem proximi, quia si, per ipsum, debes vitam, multo magis fortunas. Sed quid in sententia Io. Sanc. ? Num sicuti, per ipsum, ob jus naturale vitam conservandi, non obligor ad salutem spiritualem proximi, ita nec obligor, ob jus naturale conservandi eas saltem fortunas, quæ ad vitam sine necessariæ ? Ad diligenter expende.

§. III.

De Charitate inimicis debita.

1. **O**mnes scimus, esse à nobis inimicos diligendos; sed in quo ea dilectio, quæ sub mortali præcipitur, consistat, non scimus omnes. Consistit porro in tribus. *a* Primò, ne inimico, etiam peccatori, malum velimus, ut malum ipsi, seu incommodum, seu molestum est; id enim est merum odium, & ex genere suo mortale, atque à fidelium animis omnino repellendum. Ex eo autem (ut Ioan. Sanch. *b* advertit) quod experiaris, te trepidare coram eo, qui te offendit, imo & expalescere, & cupere, eum non videre, vel ut longè discedat, non statim putres, te peccare, si ad male illi desiderandum non procedas illi enim sunt motus naturales, necessariò sequentes ex præsentia objecti apprehensi, ut sibi molesti, non vero actus voluntarij, de malo alterius.

a SHAR,